

Напрямки вдосконалення управління запасами на підприємствах

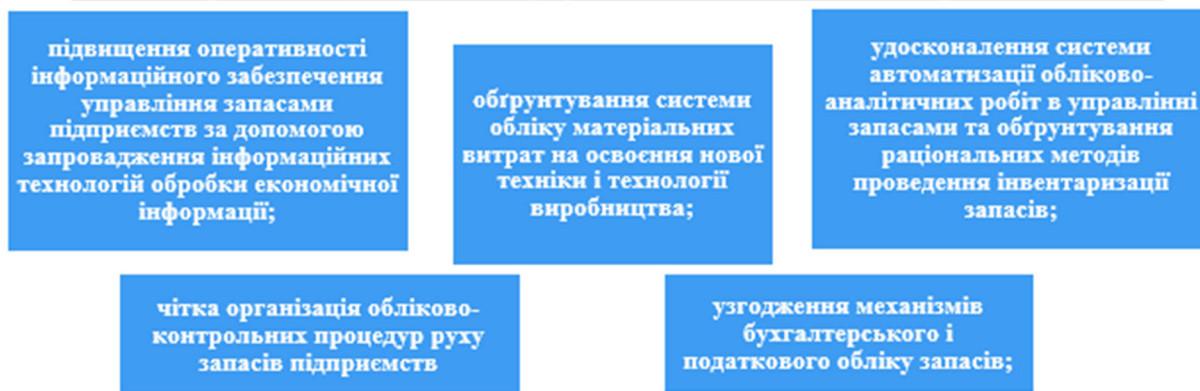

Рисунок 1 – Напрямки вдосконалення управління запасами на підприємствах
Джерело: розроблено автором

Отже, управління запасами є невідомою складовою ефективного управління підприємством. Зважаючи на те, що на виробничих підприємствах запаси займають значну частину активів, ефективне управління ними дасть змогу підвищити оборотність запасів, що в свою чергу сприятиме підвищенню ефективності виробництва в цілому та підвищенню прибутковості господарської діяльності.

Список використаних джерел

1. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. *Вісн. Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля*. 2008. №10 (128). Ч. 2. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal-/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf
2. Вольська В. В. Методичні підходи до обліково-аналітичного забезпечення та аудиту управлінської діяльності аграрних підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. № 3 (24). С. 83–88
3. Герасимович А.М. Нові інструменти обліковоаналітичного забезпечення управління сучасним підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 7. С. 13–16.
4. Максименко І.Я., Іванченко А.Г. Особливості обліку виробничих запасів в управлінні діяльністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7266>
5. Головацька Л.І. Бурдейна Л.В. Особливості обліку та оцінки виробничих запасів підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. - № 5. С. 973-976.

Палєєва В. Р., здобувачка вищої освіти гр. ОА-171

Науковий керівник – **Перетяцько Ю. М.**, к.е.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Бухгалтерський облік виконання кошторису доходів і видатків є важливим процесом у діяльності бюджетних установ, що є вагомим інструментом контролю ефективності їх фінансової політики. Особливою економічною категорією, яка завжди привертала увагу своєю специфікою, є спеціальний фонд, що разом із загальним фондом формує кошторис бюджетної установи.

Розмежування бюджету на загальний та спеціальний фонди відбувається відповідно до Бюджетного кодексу України та Закону про Державний бюджет України [1].

Спеціальний фонд бюджетної установи – це грошові надходження із спеціального фонду бюджету, які мають конкретну мету та напрями використання на виконання установою своїх основних функцій та пріоритетних завдань. Ці кошти акумулюються на спеціальних реєстраційних рахунках, які бюджетна установа відкриває у органах Державного казначейства або на поточних рахунках, відкритих в банківських установах [4, ст. 62].

Крім надходжень із спеціального фонду державного бюджету, джерелом доходу бюджетної установи можуть бути її власні надходження, які виконують роль додаткового фінансового забезпечення для здійснення установою завдань у частині, що не може бути покрита за рахунок доходів загального фонду.

Відповідно до ст. 13 Бюджетного кодексу України власні надходження бюджетних установ можна класифікувати на 2 групи:

- 1) надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;
- 2) інші джерела власних надходжень бюджетних установ [1].

Доходи бюджетної установи, згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 "Доходи", поділяються на доходи за обмінними та необмінними операціями. У такому випадку, власні надходження бюджетної установи першої групи відносяться до доходів за обмінними операціями, тобто це ті операції, які у процесі продажу або придбання активів передбачають обмін на грошові кошти (послуги, роботи), інші активи або погашення зобов'язань [3]. В свою чергу, власні надходження другої групи визнаються доходами за необмінними операціями, так як вони не передбачають такий обмін, але можуть вимагати виконання певних умов.

Варто зазначити, що відповідно до пп. 2¹ ч. 3 ст. 9 Бюджетного кодексу України власні надходження бюджетних установ, які формують їх спеціальний фонд, належать до неподаткових надходжень у складі доходів бюджету [1], тобто такими, що не підлягають обкладенню податком на прибуток. Крім того, кожному виду таких надходжень відповідає код доходів, визначений у Класифікації доходів бюджету, затвердженій наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11 [2]. В свою чергу, видатки бюджетної установи здійснюються з використанням кодів економічної класифікації видатків (КЕКВ), затвердженій наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11.

Перелік послуг, що можуть надаватися бюджетними установами за плату, затверджуються Кабінетом Міністрів України для відповідної галузі [4, ст. 58] (медицина, освіта, наука тощо). Вартість таких послуг бюджетна установа здебільшого встановлює самостійно на основі відповідних розрахунків, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін.

Схематично види власних надходжень бюджетних установ та напрями їх використання наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Перелік власних надходжень бюджетних установ та напрями їх використання

Група власних надходжень	Складові групи	Напрями використання
Перша група - надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством (обмінні операції)	1. Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю;	Покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням таких послуг;
	2. Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності (від господарсько-виробничої діяльності допоміжних, навчально-допоміжних підприємств, господарств, майстерень)	Організація додаткової (господарської) діяльності бюджетних установ та господарські видатки, включаючи оплату комунальних послуг і енергоносіїв;

Група власних надходжень	Складові групи	Напрями використання
	3. Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України "Про оренду державного та комунального майна"	Утримання, облаштування, ремонт та придбання майна бюджетних установ;
	4. Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	Ремонт, модернізація чи придбання нових необоротних активів та матеріальних цінностей, господарські потреби;
Друга група - інші джерела власних надходжень бюджетних установ (необмінні операції)	1. Благодійні внески, гранти та дарунки	Витрачається за напрямами, визначеними благодійником, але якщо ним не визначені конкретні цілі використання коштів, то їх визначає керівник установи, відповідно до першочергових потреб, пов'язаних виключно з основною діяльністю установи;
	2. Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ	Для виконання цільових заходів, визначених такими особами;
	3. Надходження від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право	Організація основної діяльності бюджетних установ.

Джерело: узагальнено автором самостійно на основі [1]

Отже, надходження до спеціального фонду бюджетних установ виникають у результаті діяльності установи, як правило, у вигляді коштів від власних платних послуг, що мають визначені напрями їх використання. За рахунок коштів спеціального фонду здійснюється фінансування конкретних заходів, що не передбачені загальним фондом. Існування спеціального фонду бюджетних установ має важливе значення, оскільки, з одного боку, забезпечує бюджети додатковим ресурсом, а з іншого, забезпечує підвищення прозорості у використанні бюджетних коштів, мінімізуючи ризики неефективного їх спрямування.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n876> (дата звернення: 13.03.2021).
2. Левадський І. Власні надходження бюджетних установ. *Головбух: Бюджет*. 2020. URL: <https://www.budgetnyk.com.ua/article/212-vlasn-nadhodjennya-byudjetnih-ustanov>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 "Доходи" : затв. Наказом Мін. фінансів України від 24 груд. 2010 р. N 1629. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11#Text> (дата звернення: 13.03.2021).
4. Облік у бюджетних установах : навч. посібник. / В.С. Лень та ін.; за ред.: В.С. Леня. Нац. ун-т «Чернігівська політехніка, 2016. 560 с.